NADER ONDERZOEK GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Baardmeesweg 13, Zeewolde

DECEMBER 2024

SILVAVIR
ECOLOGISCH ADVIES
FAUNAWERK & GIS

Rapportage van Silvavir Ecologisch Advies

In opdracht van Gemeente Zeewolde

Nader onderzoek grondgebonden zoogdieren

Baardmeesweg 13 te Zeewolde

Rapportage nr.:	2023-0901
Datum uitgave:	10-12-2024
Versie:	Definitief
Veldwerk:	Silvavir Ecologisch Advies B.V.
Auteur:	[redacted]
Kwaliteitscontrole:	[redacted]
Productie:	Silvavir Ecologisch Advies B.V. Kanaaldijk Oost 16 7433PP Schalkhaar www.silvavir.com Tel.: 0570-244037 [redacted] Adviseur ecologie Silvavir Ecologisch Advies B.V. 0570-244037 info@silvavir.com
Opdrachtgever:	Gemeente Zeewolde [redacted] Postbus 1 3890 AA Zeewolde [redacted]@zeewolde.nl

December, 2024
Rapportage van Silvavir Ecologisch Advies B.V.
In opdracht van Gemeente Zeewolde

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE 2

SAMENVATTING 3

1. INLEIDING 4

2. TOETSINGSKADER 5

3. METHODE 10

4. RESULTATEN 11

5. EFFECTBEOORDELING EN AANBEVELINGEN 13

6. LITERATUURLIJST 14

SAMENVATTING

Gemeente Zeewolde is voornemens het gehele terrein aan de Baardmeesweg 13 te Zeewolde gefaseerd te amoveren. Het plangebied bestaat uit een erf met woonhuis met een zadeldak en een akker. Het erf rond het huis bestaat uit een ruime tuin met veel groen, aan de Oostzijde achter het huis staat een kleine houtsingel met sloot. Op het erf staan twee landbouwschuren. De schuren zijn opgemetseld en voorzien van damwanden en een golfplaten dak. Aan het einde van het erf staat op de Oostelijke hoek een windmolen. Aangrenzend aan het plangebied staat een rij met volwassen eiken. Er loopt een sloot door het terrein, deze is ondiep, volledig begroeid met drijfplanten en staat in de zomer droog. Achter de landbouwschuren, tot aan de N305, ligt een akker. Ook deze akker behoort tot het plangebied.

Omdat de gebouwen en het terrein in potentie geschikt worden geacht voor steenmarter *(Martes foina)*, boommarter *(Martes martes)*, bunzing *(Mustela putorius)*, wezel *(mustela nivalis)* en hermelijn *(Mustela erminea)* kan er zonder nader soortgericht onderzoek niet worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen en / of essentieel leefgebied van, in de Omgevingswet beschermde, marterachtigen aanwezig zijn. Om dit uit te sluiten is er nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren die gebruik maken van het plangebied.

Het uitgevoerde nader onderzoek heeft bestaan uit sporenonderzoek en het plaatsen van wildcamera's. Daarbij zijn een steenmarter en wezel waargenomen. Ondanks dat er geen indicaties zijn van verblijfplaatsen binnen het plangebied, is het op basis van de waarnemingen aannemelijk dat er wel verblijfplaatsen net buiten het plangebied zijn. Bij de geplande herinrichting van het plangebied kunnen deze verblijfplaatsen mogelijk verstoord worden. Om dit uit te sluiten zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk. Mits er rekening wordt gehouden met deze mitigerende maatregelen is het aanvragen van een vergunning voor flora- en fauna-activiteiten voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

1. INLEIDING

In het kader van de uitbreiding van industriegebied Trekkersveld is de opdrachtgever voornemens het gehele terrein gefaseerd te amoveren. Silvavir heeft op 18 september 2023 een Quickscan uitgevoerd en op basis hiervan nader onderzoek naar boommarter, steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn geadviseerd.

In opdracht van Gemeente Zeewolde heeft Silvavir Ecologisch Advies B.V. op de planlocatie nader onderzoek naar bovenstaande marterachtigen uitgevoerd. Het onderzoek richt zich op de volgende aspecten:

- Zijn er verblijfplaatsen van marterachtigen aangetroffen?
- Welke overige functies biedt planlocatie voor deze marterachtigen?
- Leidt de voorgenomen ingreep tot negatieve effecten voor deze dieren?

Figuur 1. Het plangebied. Bron: ESRI.

2. TOETSINGSKADER

Met ingang van 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. De Omgevingswet gaat over de ruimte waarin mensen wonen, werken en ontspannen. Deze nieuwe wet voegt oude wetten samen en bevat regels voor wat er buiten te zien, horen en ruiken is. Met de Omgevingswet komen alle onderwerpen uit de fysieke leefomgeving samen. De wet borgt het welzijn van de mens, verbetert de bescherming van natuurkwaliteiten en breidt ze zo nodig uit. Voor welke milieubelastende activiteiten de rijksregels uit de omgevingswet gelden staat omschreven in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Activiteiten die de natuur betreffen worden beschreven in hoofdstuk 11 van het Bal. Sommige activiteiten kunnen gevolgen hebben voor in het wild levende planten en dieren of de gebieden waarin deze leven. Hierin worden gebieden beschermd onder de regels die vallen onder afdeling 11.1 "Activiteiten met mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden" en soorten worden beschermd middels de regels onder afdeling 11.2 "Activiteiten met betrekking tot dieren of planten in het wild"

2.1 Natura 2000-activiteiten en bijzondere nationale natuurgebieden (Bal afdeling 11.1)

De minister voor Natuur en Stikstof wijst Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden aan ter uitvoering van de vogelrichtlijn of de habitatrichtlijn en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.

De basis wordt gevormd door Bal Afdeling 11.1. 'Activiteiten met mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden' met daarin de Specifieke zorgplicht zoals omschreven in artikel 11.6. Dit artikel zijn natura-2000 activiteiten opgedeeld in activiteiten met betrekking tot natuurbescherming (lid 1) en overige activiteiten (lid 2).

Degene die een activiteit verricht gericht op natuurbescherming en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied is verplicht: maatregelen te nemen, gevolgen te beperken of ongedaan maken en indien niet mogelijk activiteit achterwege te laten indien redelijkerwijs mogelijk.

In essentie zijn alle overige activiteiten verboden die significant nadelige gevolgen hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied . Zo'n activiteit heet een Natura 2000-activiteit. De Omgevingswet Bijlage A. beschrijft een Natura 2000-activiteit als:

"*Activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied*."

Factoren die de significantie van de gevolgen beïnvloeden zijn bijvoorbeeld de afname van het oppervlak van een (zeldzaam) habitat, afname van een (zeldzame) populatie en de mate waarin de algemene conditie van een gebied wordt beïnvloed.

Vaak vindt een Natura 2000-activiteit *buiten* een Natura 2000 gebied plaats maar kan de activiteit wel degelijk invloed hebben op het gebied. Dit wordt de “externe werking van een Natura 2000-gebied” genoemd.

2.2 Flora en fauna activiteiten (Bal Afdeling 11.2)

De Omgevingswet zorgt voor de bescherming van planten- en diersoorten, waarbij de basis wordt gevormd door de Specifieke zorgplicht zoals omschreven in Bal artikel 11.27. Hierin wordt gesteld dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving met als doel om nadelige gevolgen zoveel mogelijk te kunnen uitsluiten. Kortgezegd zijn de flora en fauna activiteiten in artikel 11.27 opgedeeld in activiteiten met betrekking tot natuurbescherming (lid 1) en overige activiteiten (lid 2).

Degene die een activiteit verricht gericht op natuurbescherming moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk beperken of voorkomen. Als de nadelige onvoldoende kunnen worden beperkt worden de activiteiten gestaakt voor zover dat redelijkerwijs mogelijk is.

In essentie zijn alle overige activiteiten verboden als zij significant nadelige gevolgen hebben op beschermde planten- en diersoorten. Zo’n activiteit heet een Flora- en fauna-activiteit. De Omgevingswet Bijlage A. beschrijft een Flora- en fauna-activiteit als:

‘’activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten.’’

Deze brede formulering is het bij alle activiteiten in de fysieke leefomgeving noodzakelijk om te controleren of er plant- of diersoorten aanwezig zijn en om welke soorten het hier gaat. Er zijn maar weinig activiteiten waarbij vooraf is uit te sluiten dat deze een flora- en fauna-activiteit tot gevolg hebben.

Degene die een Flora-en fauna-activiteit verricht moet nagaan of er aanwijzingen zijn van aanwezigheid van ondergenoemde soorten. Als die aanwijzingen er zijn en nadelige gevolgen niet kunnen worden uitgesloten wordt er een effectbeoordeling gedaan en passende maatregelen getroffen. Eveneens wordt nagegaan of de getroffen maatregelen effect hebben en zo niet wordt de activiteit gestaakt.

De beschermde plant- en diersoorten waarop de omgevingswet en een Flora- en fauna-activiteit betrekking heeft zijn opgenomen in de volgende artikelen:

Artikel 11.27 lid 2a.1: Soorten uit de Vogelrichtlijn volgens bijlage I en artikel 4 lid 2
Artikel 11.27 lid 2a.2: Soorten genoemd in de Habitatrichtlijn volgens bijlagen II, IV en V
Artikel 11.27 lid 2a.3: Dieren en planten genoemd in bijlage IX van het Bal **of** in de rode lijsten.

Ieder van deze richtlijnen kent haar eigen lijst van soorten waarop vergunningplichtige gevallen op van toepassing zijn (tabel 1). artikel 11.37 en artikel 11.46 sluiten aan op respectievelijk de nationale Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Artikel 11.54 heeft betrekking op andere soorten, hiervoor geldt een wat minder strikt regime.

Tabel 1. Omgevingswet

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 11.2.2 art 11.37	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 11.2.3 art 11.46	Beschermingsregime soorten Andere soorten § 11.2.4 art 11.54
Art 11.37 lid 1a. Het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn opzettelijk te doden of te vangen;	**Art 11.46 lid 1a.** Het is verboden om in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;	**Art 11.54 lid 1a** Het is verboden om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers, van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder a. opzettelijk te doden of vangen;
Art 11.37 lid 1b. Het is verboden om nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a. opzettelijk te vernielen of te beschadigen of deze weg te nemen;	**Art 11.46 lid 1b.** Het is verboden om dieren als bedoeld onder a. opzettelijk te verstoren;	**Art 11.54 lid 1b** Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a. opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
Art 11.37 lid 1c. Het is verboden om eieren van vogels als bedoeld onder a. te rapen en onder zich te hebben;	**Art 11.46 lid 1c.** Het is verboden om eieren van dieren als bedoeld onder a. opzettelijk te vernielen of te rapen;	**Art 11.54 lid 1c** Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B en rode lijsten. in het natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen.
Art 11.37 lid 1d. Het is verboden om vogels als bedoeld onder a. opzettelijk te storen.	**Art 11.46 lid 1d.** Het is verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a. te beschadigen of te vernielen;	
	Art 11.46 lid 1e. Het is verboden om planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebed opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen.	

2.3 Interpretatie van belangrijke definities

2.3.1 Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

Het is verboden om voortplantingsplaatsen en verblijfplaatsen van dieren te beschadigen. In de Omgevingswet is geen definitie gegeven van de begrippen voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. Hiervoor kunnen in sommige gevallen soortspecifieke kennisdocumenten van BIJ12 worden geraadpleegd. Wel bestaat een Guidance document van de Europese Commissie waar een definitie wordt gegeven. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft uit dit Guidance document afgeleid dat de bepaling (artikel 12, eerste lid, aanhef en onder d, van de Habitatrichtlijn) is gericht op het waarborgen van de ecologische functionaliteit van voortplantings- en rustplaatsen, dat wil zeggen het verzekeren dat deze plaatsen een diersoort alle elementen blijven bieden die nodig zijn om zich succesvol te kunnen voortplanten of rusten. De functionele leefomgeving van een voortplantingsplaats of van een rustplaats is de omgeving van die plaatsen die nodig is om ze als zodanig te laten functioneren. Hieronder vallen essentieel foerageergebied en essentiële routes die door de dieren gebruikt worden. Andere gebieden van de habitat van een diersoort, zoals foerageergebieden, worden in wezen niet beschermd door artikel 12, eerste lid, aanhef en onder d, van de Habitatrichtlijn, tenzij deze samenvallen met broed- of rustplaatsen.

2.3.2 Essentieel foerageergebied

Onder een essentieel foerageergebied wordt verstaan een foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantingsplaats of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen. Indien door het verdwijnen van het foerageergebied en het verstoren van de vaste routes de ecologische functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de desbetreffende soorten zodanig wordt verstoord, dat ze deze plaatsen om die reden zullen verlaten, is sprake van overtreding van de verboden vermeld in Art 11.46 lid 1d. en Art 11.54 lid 1b.

2.3.3 Opzettelijk doden of vangen

Opzettelijk doden of vangen betreft niet alleen “opzettelijk” of doelgericht handelen. Onder 'opzet' zoals bedoeld in de Omgevingswet valt ook de situatie waarbij iemand willens en wetens de niet te verwaarlozen kans aanvaardt dat een beschermd dier wordt gedood. Dan is sprake van zogenoemde voorwaardelijk opzet. Maatregelen ter voorkoming van het overtreden van de in de voormelde bepalingen opgenomen vergunningplichtige gevallen kunnen worden betrokken bij de beoordeling van de vraag of ze worden overtreden. Het doden of verwonden van dieren kan aan de orde zijn bij bijvoorbeeld werkzaamheden waarbij grondverzet aan de orde is en waarbij bewoonde verblijfplaatsen onder zand bedolven kunnen worden. Meer indirect kunnen dieren worden gedood als door de werkzaamheden de dieren voor lange tijd hun verblijfplaats niet durven te verlaten.

2.3.4 Beschadiging

Met beschadiging wordt niet alleen fysieke aantasting bedoelt. De functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen moeten tijdens en na uitvoer van de activiteiten gegarandeerd worden. De functionele leefomgeving van een vaste voortplantingsplaats of rustplaats moet het volgende bieden:

- voldoende rust en dekking
- jaarrond voldoende en gevarieerd voedselaanbod op bereikbare afstand van de verblijfplaats
- oriëntatie mogelijkheden en schuilplekken, bijvoorbeeld in de vorm van houtsingels en hagen

2.3.5 Verstoring

Op grond van vaste jurisprudentie, geldt als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving een opzettelijke verstoring is in de zin van de Omgevingswet. Van verstoren is sprake als de functionele leefomgeving van een beschermde diersoort wordt aangetast. De functionele leefomgeving van een voortplantingsplaats of van een rustplaats is de omgeving van die plaatsen die nodig is om ze als zodanig te laten functioneren. Hieronder vallen essentieel foerageergebied en essentiële routes die door de dieren gebruikt worden.

2.4 Vergunningsplichtig?

Als een activiteit ertoe leidt dat op het niveau van een individueel dier een vergunningplichtig geval ontstaat, dan is een vergunning nodig om die overtreding toe te staan. Er kan dan niet volstaan worden met de conclusie dat voor de staat van instandhouding van de betrokken diersoort op zichzelf geen negatieve gevolgen zullen optreden.

3. METHODE

Het nader ecologisch onderzoek heeft zich specifiek gericht op de aanwezigheid van marterachtigen. Gedurende de periode van 22 augustus tot 8 oktober zijn er op verschillende, in potentie geschikte, plaatsen op het terrein wildcamera's geplaatst (zie afbeelding 3). Daarnaast is in en om de gebouwen gespeurd naar sporen, zoals uitwerpselen, prooiresten en geuren van latrines, die duiden op aanwezigheid van deze soorten. Inventarisaties zijn uitgevoerd in combinatie met overige veldbezoeken naar beschermde soorten. Het cameraonderzoek is uitgevoerd met 15 wildcamera's, waarvan twee mostela's (figuur 2), vier struikrovers en negen wildcamera's in conventionele 'vrije'opstelling. De camerabeelden zijn geanalyseerd met behulp van het beeldverwerkings-programma Agouti, dat is ontwikkeld door de Wageningen Universiteit.

Tabel 2: Veldbezoeken met nadere details.

Datum	Type onderzoek	Veldwerkers	Methode
22-08	Wildcamera + sporenonderzoek	[redacted] en [redacted]	Zoeken naar sporen en plaatsen van camera's
13-09	Wildcamera onderzoek	[redacted] en [redacted]	Verplaatsen van camera's.

Figuur 2. Een struikrover is specifiek ontwikkeld om kleine zoogdieren zoals marterachtigen op beeld vast te leggen.

4. RESULTATEN

4.1 Sporenonderzoek

Voorafgaand aan het plaatsen van de wildcamera's is gezocht naar mogelijke (verse) sporen die duiden op een verblijf- of schuilplaats. In de voormalige schuren zijn geen sporen aangetroffen.

4.2 Camera onderzoek

Het analyseren van de wildcamerabeelden leverde een waarneming van een steenmarter en een wezel op. De steenmarter is waargenomen in de houtwal langs de sloot ten oosten van de woning en de wezel in de zuidelijke hoek van het complex (zie figuur 3 en 4).

Figuur 3. Een overzicht van cameralocaties en de waarnemingen van steenmarter en wezel in het plangebied.

Figuur 4. Waargenomen wezel.

5. EFFECTBEOORDELING EN AANBEVELINGEN

Op basis van de resultaten van dit onderzoek is de aanwezigheid van bunzing, hermelijn en boommarter uit te sluiten. De aanwezigheid van een verblijfplaats in de gebouwen is op basis van het sporenonderzoek voor steenmarter en wezel uitgesloten. Aangezien er geen sporen van verblijfplaatsen van steenmarter zijn gevonden en het dier slechts eenmaal op camera is waargenomen, wordt er van uitgegaan dat het hier om een passerend individu gaat. Voor de wezel kan worden aangenomen dat de soort een verblijfplaats heeft in de directe omgeving van het plangebied en dat het plangebied geen essentieel leefgebied is voor beide soorten.

Omdat het hele terrein inclusief bebouwing geamoveerd wordt, kan worden geconcludeerd dat er in elk geval delen van leefgebied vernietigd worden. Aangezien de beide soorten voldoende uitwijkmogelijkheden hebben in de directe omgeving kan door het nemen van mitigerende maatregelen zoals het aanpassen van werkwijze en volgorde en/of het faseren van werkzaamheden in tijd en ruimte kunnen negatieve effecten voorkomen worden. Deze maatregelen zullen moeten worden opgesteld in een ecologisch werkprotocol. Dit protocol is geen onderdeel van deze rapportage en moet separaat worden opgesteld.

Mits er rekening wordt gehouden met mitigerende maatregelen, overtreden beoogde plannen hiermee geen verbodsbepalingen van de Omgevingswet ten aanzien van beschermde marterachtigen. Een omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten ten aanzien van grondgebonden zoogdieren is in dat geval niet noodzakelijk.

Tabel 2. Effectbeoordeling.

Soort	*Type verblijfplaats*	*Effect*	*Mitigatie mogelijk?*	*Vergunningsplichtig?*
Wezel	Potentiële verblijfplaats buiten plangebied	Vernietiging deel van leefgebied	Ja	Nee, mits gewerkt volgens ecologisch werkprotocol (mitigatie)
Steenmarter	geen	Vernietiging deel van leefgebied	ja	Nee, mits gewerkt volgens ecologisch werkprotocol (mitigatie)

6. LITERATUURLIJST

De Jong, J. (2023). *Quickscan Baardmeesweg 13, Zeewolde.* Schalkhaar: Silvavir Ecologisch Advies B.V.

Westra et al. 2021. NEM verspreidingsonderzoek Marters: inventariseren met cameravallen

Zoogdiervereniging. (z.d.). *Boommarter*, https://zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/boommarter

Zoogdiervereniging. (z.d.). *Steenmarter,* https://zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter

Kennisdocumenten BIJ12

BIJ12, 2024. Juridisch kader | behorende bij Kennisdocumenten Soortenbescherming Kennisdocument. Versie 2.0 januari 2024.

BIJ12, 2024. Kleine marterachtigen | Bunzing – Hermelijn – Wezel. Kennisdocument. Versie 1.0, januari 2024